

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 6. De resolutione contractûs emtionis propter læsionem ultra dimidium
justi pretii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

quod etiam probabiliter procedit, si alienet bona adventitia filii, non emancipati; Pater enim, cum operatur in damnum filii, existentis sub patria potestate, non operatur nomine filii; & sic non esset idem venditor, & Retractor.

1517 Not. 11. etiam heredem defuncti, rem à defuncto alienatam, retrahere posse, si sit proximior ejus consanguineus; nam actio retractus nititur jure sanguinis & proximitatis, quod non amittitur ex hoc, quod quis instituitur hæres; alias, contra omne jus retractus, remotior jure retraheret; hinc non retraheret, ut hæres; sed, ut *Consanguineus*; nec veniret contra factum ejus, cujus hæres est, improbando, vel impugnando; sed tantum subrogando Emptorem ex juris privilegio; retractus enim non est revocatio, sed approbatio facta venditionis, subrogato legitimo Emptore. Nec inde sequitur, quod qua hæres, sed tantum qua consanguineus, haberet majorem potestatem, quam defunctus.

Hinc etiam negandum est, quod hæredes vasalli, si proximiores sint, non possint retrahere feudum alienatum; sic Covarr. 2. variar. p. 3. à n. 93. Quando autem dicitur, quod *heres* teneatur de evictione ob venditionem factam à defuncto, adeoque agens ad retractum repelli possit per L. *vindicantem*, ff. de Evictionibus. R. antecedens verum esse in casu, quo evictio locum habet; quod non est in retractu; cum res ab Emptore retrahatur speciali jure sanguinis, non ex defectu venditoris, vel causa inhaerente rei alienatae. Sed hoc limita, nisi defunctus emptori se obligaverit ad evictionem; tunc enim hæres, licet sic consanguineus proximior, si retrahit, Emptori ad interesse obligabitur.

1518 Not. 12. Retractui quoque locum esse 1. in datione in solutum tam voluntaria, quam necessaria quando res patrimonialis solvitur, seu datur pro debito in pecunia, ut colligitur ex L. *si pradium*. C. de Evictionibus. Nam in hoc casu eadatio vim venditionis obtinet, per L. *Senatus consulto*. ff. delegatis; Secundo in re patrimoniali, concessa in pignus, vel hypothecam, si non est spes relutionis, L. *qui habeat*. ff. de Legatis. 3.

1519 Questio autem est, quantum tempus concessum sit ad retrahendum? R. Spectato jure communi concedi *duos menses*, intra quos fieri potest, si proximior consanguineus de venditione monitus, rem patrimonialem retrahere velit; alias enim *post hoc* cessat; si autem nulla præcessit requisitio, res vendita *intra annum* retrahi potest, ex lib. 2. feudor. Si de feudo defuncti. §. *Titus filios*. Gail. 1. 2. observ. 19. n. 8. tempus autem hoc probabilius computatur à die venditionis absolutæ; vel, si conditionata fuit, à die conditionis purificatæ; & in venditione, sub pacto revendendi, a puncto celebrati contractus, de quibus V. Castropal. cit. §. 7.

1520 Questio altera est, ad qua teneatur celebraturus retractum rei vendita? R. quod debeat requirere Emptorem, & offerre pretium, in quo primo res vendita fuit. 2. articulare, se consanguineum venditoris esse. 3. & rem venditam esse patrimonialem; 4. jurare, se non alteri, sed sibi, & in suum commodum retrahere; 5. compensare omnes expensas, & sumptus ab Emptore factos; 6. solvere Gabellam, si Emptor non solvit; 7. debetur tamen tantum unica ex venditione, & retractu; 8. licet ante retractum plures venditiones præcesserint, si Emptor à Gabella exemptus fuit, retrahens ad eam non obligatur; praxim autem intentandi retractum tradit Castropalaus cit. D. 6. p. 29. §. 8. n. 14. Sed universaliter nota, juxta diversitatem regionum, & provinciarum, retractum diversimodè celebrari, atque adeo non ubique eodem modo.

§. 6.

De resolutione contractus emptionis propter lesionem ultra dimidium justipretii.

1521 Supponend. quando in contractu emptionis, & venditionis una pars ultra dimidium justipretii, seu veri pretii læsa est, læso concedi jure civili actionem ad rescindendum contractum, nisi Emptor id, quod justo pretio deest, superaddat, ut

ut traditur L. 2. C. de rescind. vendit. non autem laeso infra dimidium, idque ad cavendas tot lites, emendam incuriam contrahentium, excitandam majorem intentionem, ut laesi deinceps cautius mercari discant, arg. L. 2. C. de furtis; excipiunt tamen communiter casum, quo laesio infra dimidium contingeret in aestimatione dotis, sic Fachinaus l. 2. c. 29. Not. autem ex hoc, quod jure civili non succuratur per remedium legis 2. cit. laeso infra dimidium; non sequi laedentem, non teneri in conscientia ad supplendum, quod deest justo pretio, ut fatentur omnes. In foro autem Ecclesiastico, laeso infra dimidium, esto non concedatur actio directa eo titulo rescindendi emptionem, arg. c. *Cum dilecti*, de Empt. & vendit. & c. 6. eod. Conceditur tamen actio indirecta, nimirum per viam denunciationis, ut laedens adigatur ad satisfaciendum obligationi naturali, seu conscientiae; nam Ecclesia non patitur aliquid ultra justitiam fieri, ut dicitur, c. 1. §. *sed diversam*, de alienat. feudi.

1522 **Quaestio** est, an hoc beneficium cit. legis 2. non tantum *venditori*, de quo lex expressè loquitur; sed etiam Emptori concedatur? R. quòd sic, juxta communiorum Doctorum opinionem apud Haunold. tom. 4. de Just. contrav. 10. à n. 240. quia meritum causae, cui lex consulit, non tam respicit personas, quam ipsam laesionem; ergo si idem sit in Emptore, ac venditore, eadem etiam erit dispositio legis de Emptore; si autem quaras, quae laesio censeatur ultra dimidium? Resp. quòd Civilistae communiter dicant tunc, quando res valens solum 50. solvi debuit pretio ultra 100. Theologi autem; & Canonistae apud Haunold. cit. quando res valens tantum 50. solvi debuit majoris, quam 75. non autem si infra.

1523 **Quaestio** altera est, an hoc beneficium locum habeat non tantum in casu, quo laesio contingit in rebus immobilibus, & mobilibus pretiosis; sed etiam vilibus, modò laesio talis sit, ut meritò in judicium deduci possit? Resp. quòd sic; quia est idem meritum causae; an autem in aliis quoque contractibus (extra emptionem, & venditionem) locum

Tom. III.

habeat? dubitatur. Sed de hoc videri potest Barbosa in cit. c. *Cum dilecti* de Empt. Habere locum in transactione, si laesio facta est in aestimatione rei, super qua transactum est, docet Haunoldus cit. n. 242. ex L. *Lucius* 78. §. *fin.* ff. ad Senat. Consult. Trebell. & L. 15. §. 3. ff. de re judicat. Idem sentit Fachinaus cit. c. 20. si laesio facta sit in venditione facta ex decreto Judicis; quod etiam procedit de jure Canon. ex c. 3. & 6. de Empt.

§. 7.

De resolutione emptionis ex adilitio edicto.

1524 **Communis** regula est, quod res vendita sine vitio praestanda sit. Deducitur ex L. 21. ff. tit. 1. de adilitio edicto, Redhibitione, & quanto minoris; nã si secus factum sit, laeso conceditur actio redhibitoria, & aestimatoria, seu quanto minoris. *Redhibitoria* est, qua agit ad *redhibendam*, seu iterum habendam (hoc est recipiendam) rem venditam; & ad restituendum pretium; *aestimatoria*, qua Emptor agit ad hoc, ut venditor refundat Emptori pretium, esto minoris emissit, si de vitio constitisset.

1525 **Quaestio** est, quando competant Emptori haec actiones? Resp. *redhibitoriam* Emptori comperere, si, cognito vitio, nullo modo rem emissit; *aestimatoriam*, si non emissit *tantum*; illam, jure communi durare per 6. menses; istam, per annum; in arbitrio Emptoris esse, utrum experiri velit illa, vel ista; si autem unam elegit, non posse postea alteram eligere L. 25. ff. de except. rei judicat.

1526 **Quaestio** altera est, quae actio detur? postquam Emptor rem venditam venditori redhibuit, & hic est in mora reddendi pretium? R. quòd Emptori detur actio in factum. L. 31. §. 17. de act. redhib. scil. ad pretium recuperandum, & haec actio perpetua est. Not. autem actionem praescriptis verbis esse, qua actor concludit, *Reum condemnari debere secundum verba praescripta*, narratis scilicet verbis conventionis; Si autem verba non interveniunt, & est tale aliquod factum,

Zz